

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: فارسی ۲

درس: یازدهم

فاخران

۱ در بیت‌های زیر واژه‌های مشخص شده را معنا کنید.

الف) از آن‌ها که خورشید فریادشان
ب) به پاسداری آیین آسمانی ما

دمید از گلوی سحرزادشان

گزیده‌ای که خدا برگزیده می‌آید

۲ در بیت «صدای سمّ سمند سپیده می‌آید / یلی که سینهٔ ظلمت دریده می‌آید» کدام واژه می‌تواند «نماد» باشد؟

۳ در بیت زیر آرایه‌های «حس آمیزی، تشخیص، استعارهٔ مکنیه و استعارهٔ مصرّحه» را بیابید.

صدای سم سمند سپیده می‌آید
یلی که سینه ظلمت دریده می‌آید

۴ در کدام بیت ترکیب اضافی بیش تری وجود دارد؟

الف) گرفته بیرق تابان عشق را بر دوش
ب) صدای سمّ سمند سپیده می‌آید

کسی که دوش به دوش سپیده می‌آید

یلی که سینهٔ ظلمت دریده می‌آید

۵ معنای بیت زیر را بنویسید.

«از آن‌ها که خورشید فریادشان

۶ معنای بیت زیر را بنویسید.

«بزن زخم این مرهم عاشق است

۷ بیت زیر را معنا کنید.

«بدین لاله‌هایی که در باغ ماست

۸ در بیت زیر کدام واژه می‌تواند نماد «ایران» باشد؟

«بهار آمده با کاروان لاله به باغ

۹ در بیت زیر، چند بار فرایند واجی افزایش اتفاق افتاده است؟

«به سوی قلّه‌های بی‌انتهای بیداری

۱۰ در بیت زیر صفت‌های نسبی را بیابید و نوع آن‌ها را مشخص کنید.

«صدای سمّ سمند سپیده می‌آید

یلی که سینهٔ ظلمت دریده می‌آید،

۱۱ جدول زیر را کامل کنید.

صفت فاعلی	صفت مفعولی	صفت لیاقت	بن مضارع	فعل
				دارد می‌لغزد
				بچکد
				بگسلد
				می‌انبارد

۱۲ با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«از آن‌ها که خورشید فریادشان

دمید از گلوی سحرزادشان»

الف) فریاد رزمندگان به چه چیزی مانند شده است؟

ب) کدام قسمت بیت به روشنی‌بخشی و نورانیت کلام رزمندگان اسلام اشاره می‌کند؟

- ۱۳) کدام بیت با بیت «در ره منزل لیلی که خطر هاست در آن / شرط اول قدم آن است که مجنون باشی» ارتباط معنایی دارد؟
 الف) بزن زخم، این مرهم عاشق است / که بی زخم مردن غم عاشق است
 ب) از آن‌ها که خونین سفر کرده‌اند / سفر بر مدار خطر کرده‌اند
- ۱۴) در بیت زیر آرایه‌های «کنایه، تشبیه، واج آرایه» را بیابید.
 «چه جانانه چرخ جنون می‌زدند / دف عشق با دست خون می‌زدند»
- ۱۵) شاعر در بیت «بیا با گل لاله بیعت کنیم / که آلاله‌ها را حمایت کنیم» از مخاطب چه چیزی را خواستار می‌شود؟
- ۱۶) مفهوم کدام بیت «بی‌ادعایی عاشقان حقیقی» است؟
 الف) بین لاله‌هایی که در باغ ماست / خموشند و فریادشان تا خداست
 ب) به رقصی که بی پا و سر می‌کنند / چنین نغمه‌ی عشق سر می‌کنند
- ۱۷) در بیت زیر، کدام واژه فرایند واجی افزایش دارد؟
 «بین لاله‌هایی که در باغ ماست / خموشند و فریادشان تا خداست»
- ۱۸) از متن درس برای هریک از آرایه‌های ادبی زیر نمونه‌ای مناسب بیابید و بنویسید.
 تشبیه: .....
 متناقض‌نما: .....
- ۱۹) شعر «یاران عاشق» را از نظر قالب و مضمون با شعر «زاغ و کبک» مقایسه کنید.
- ۲۰) در بیت زیر به کدام یک از ارزش‌های انقلاب اسلامی تأکید شده است؟
 بیا با گل لاله بیعت کنیم / که آلاله‌ها را حمایت کنیم
- ۲۱) آثار قیصر امین‌پور را نام ببرید.
- ۲۲) در بیت زیر چه آرایه‌هایی وجود دارد؟
 بی تو می‌گویند تعطیل است کار عشق‌بازی / عشق اما کی خبر از شنبه و آدینه دارد
- ۲۳) در بیت زیر چه آرایه‌هایی وجود دارد؟
 در هوای عاشقان پر می‌کشد با بی‌قراری / آن کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد
- ۲۴) مفهوم بیت زیر را بنویسید.
 خواستم از رنجش دوری بگویم یادم آمد / عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد
- ۲۵) در بیت زیر منظور از واژه‌های مشخص شده چیست؟
 جغد بر ویرانه می‌خواند به انکار تو اما / خاک این ویرانه‌ها بویی از آن گنجینه دارد
- ۲۶) در بیت زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.
 ناگهان قفل بزرگ تیرگی را می‌گشاید / آن‌که در دستش کلید شهر پر آینه دارد
- ۲۷) در بیت زیر نوع وابسته‌های پیشین و پسین را بنویسید.
 در هوای عاشقان پر می‌کشد با بی‌قراری / آن کبوتر چاهی زخمی که او در سینه دارد
- ۲۸) در مصراع «صبح بی تو رنگ بعد از ظهر یک آدینه دارد» وابسته‌های پیشین و پسین و نوع هریک را مشخص کنید.
- ۲۹) در خوانش این سروده، به چه نکاتی باید توجه کنیم؟
- ۳۰) شاعر از زبان دو شخصیت سخن می‌گوید؛ از این زاویه، شعر را بررسی کنید.

پاسخنامه تشریحی

- ۱ الف) دمید: طلوع کرد
ب) پاسداری: محافظت، نگه‌داری، صیانت / آیین: دین، مذهب، کیش
- ۲ «سپیده» نماد از موعود و منجی است. زیرا با مفهوم «شب» که نماد استبداد و اختناق است در تضاد است.
- ۳ حس آمیزی: صدا می‌آید (شنوایی - بینایی)
تشخیص و استعارة مکنیه: سینه ظلمت
استعارة مصرّحه: «سپیده» و «یل» استعارة از امام زمان (عج)
- ۴ ب
ترکیب‌های اضافی بیت «ب»: ۱ - صدای سم ۲ - سم سمند ۳ - سمند سپیده ۴ - سینه ظلمت
ترکیب‌های اضافی بیت «الف»: ۱ - بیرق عشق ۲ - دوش به دوش سپیده
۵ از آن‌هایی صحبت کنیم که فریاد نورانی آن‌ها از گلوی روشنی بخششان بلند شد.
- ۶ به ما زخم بزنید که آن موجب آسایش و راحتی ماست. اگر انسان‌های آزاده بدون آسیب بمیرند غم بزرگی برایشان محسوب می‌شود.
- ۷ به شهدایی که در گلزار شهدا هستند بنگر. آن‌ها خاموشند اما صدایشان تا عرش الهی می‌رسد.
- ۸ واژه «دشت» نماد از وطن ما، ایران است.
- ۹ ۴ بار
به سو (ی) قلّه‌های بی‌انتهای بیداری پرنده ۱ ی که به خون پرکشیده می‌آید.
۱۰ سپیده: صفت نسبی: سپید + ه
دریده: صفت مفعولی: درید + ه
- ۱۱

فعل	بن مضارع	صفت فاعلی	صفت مفعولی	صفت لیاقت
دارد می‌لغزد	لغز	-	لغزیده	لغزیدنی
بچکد	چک	-	چکیده	چکیدنی
بگسلد	گسل	-	گسسته	گسستنی
می‌انبارد	انبار	-	انباشته	انباشتنی

- ۱۲ الف: فریاد رزمندگان به خورشید تشبیه شده است.
ب: مصراع دوم: منظور از واژه «گلوی سحرزاد» سخنان روشنی‌بخش و نورانی است که سبب آگاهی و بیداری می‌شود.
- ۱۳ ب) مفهوم مشترک بیت سؤال و بیت «ب»، خونین و پرخطر بودن راه عشق است.
مفهوم بیت الف) عاشق درد عشق را مثل درمان می‌داند.
- ۱۴ کنایه: با دست پر از خون دف عشق را نواختن کنایه از جان فشانی و شهید شدن است.
تشبیه: دف عشق ← اضافه تشبیهی: عشق به دف مانند شده است.
واج آرایی: تکرار صامت‌های / ج / / و / / چ / / ن /
- ۱۵ شاعر در این بیت از مخاطب می‌خواهد با شهدا و آرمان‌هایشان پیمان دوباره ببندد و از آن‌ها حمایت کند.
- ۱۶ الف) معنای بیت: به شهدایی که در گلزار شهدای ما هستند نگاه کن؛ آن‌ها ساکت و بی‌ادعا هستند اما به راستی فریادشان تا عرش الهی رفته است.
- ۱۷ لاله‌هایی: صامت میانجی «ی»
* در واژه‌هایی که صامت میانجی به کار رفته است، فرایند افزایش وجود دارد.
- ۱۸ تشبیه: مدار خطر - خورشید - فریاد - دف عشق - زخم انکار - زخم مرهم عاشق است.
متناقض نما: خموشند و فریادشان تا خداست. - زخم، مرهم است. - با دست خون دف زدن
- ۱۹ هر دو شعر در قالب مثنوی سروده شده‌اند، اما مضمون این دو شعر متفاوت است. «زاغ و کبک» مضمونی داستانی دارد، اما شعر «یاران عاشق» جزو ادبیات انقلاب اسلامی بوده و لحنی غمگین دارد.
- ۲۰ حمایت از خانواده شهدا و ایثارگران و ساخت نسل آینده
- ۲۱ آینه‌های ناگهان - در کوچه آفتاب - تنفس صبح - مثل چشمه مثل رود - به قول پرسنو
- ۲۲ مراعات نظیر: تعطیل، آدینه / شنبه، آدینه / کار، تعطیل
استفهام انکاری: کی خبر از شنبه و آدینه دارد: از شنبه و آدینه خبر ندارد.
تشخیص: خبر داشتن عشق
تضاد: کار - تعطیل

- ۲۳) مراعات نظیر: هوا، پر می‌کشد، کبوتر چاهی
مجاز: سینه مجاز از دل است.
- ایهام: واژه «هوا» دو معنی دارد: ۱- فضا ۲- میل
- ۲۴) تحمل رنج و بی‌قراری سال‌های انتظار برای ظهور امام زمان
- ۲۵) جغد: انسان‌هایی که منکر وجود امام زمان هستند.
گنجینه: وجود نازنین امام زمان
- ۲۶) به ترتیب: قید - مفعول - نهاد - متمم
- ۲۷) هوا: هسته / عاشقان: مضاف‌الیه / آن: صفت اشاره / کبوتر: هسته / چاهی: صفت نسبی / زخمی: صفت بیانی
- ۲۸) بی‌تو: وابستهٔ پسین (مضاف‌الیه)
بعد از ظهر: وابستهٔ پسین (مضاف‌الیه)
- یک: وابستهٔ وابسته (صفت مضاف‌الیه) - البته وابسته‌های وابسته را دانش‌آموزان در سال دوازدهم می‌خوانند.
آدینه: وابستهٔ پسین (مضاف‌الیه)
- ۲۹) الف) درنگ‌های میان واژه‌ها زیرا موجب زیبایی بیش از حد کلام می‌گردد.
ب) لحن و بیان نرم سروده، زیرا بیانگر احساسات و عواطف لطیف شاعر است.
- ۳۰) الف) شهیدان (ابیات ۲، ۳، ۴ و ۵)
ب) خود شاعر (ابیات ۱، ۸، ۹ و ۱۰)